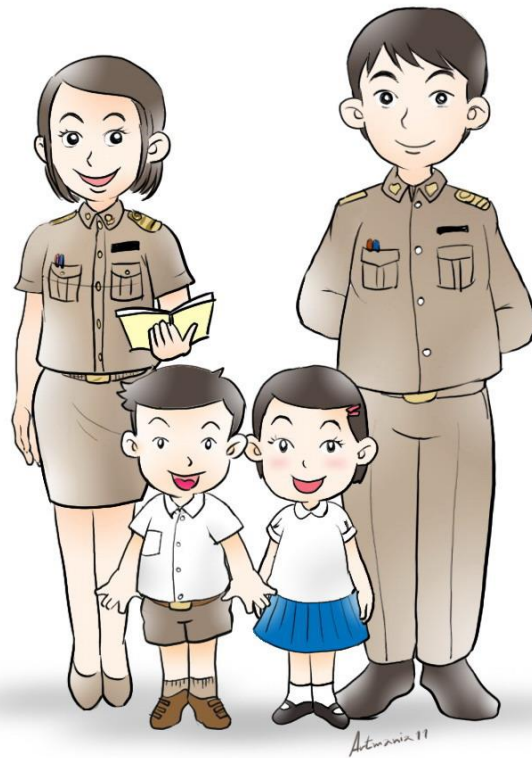

คู่มือ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
สมุทรปราการ เขต1

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะพบว่าการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวม กล่าวคือ ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข อีกทั้งสภาพสังคมที่มีความเป็นสากลและสลับซับซ้อนมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็วฉับพลัน จึงมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้เรียนของเราอย่างมากมาย โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ความปลอดภัยในชีวิต ปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นภัยรอบข้างสำหรับเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องมีผู้ชี้แนะ ให้คำแนะนำ ให้ความรักความไว้วางใจและความเข้าใจแก่เด็กทุกคนเพื่อหวังให้เยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ และเป็นคนดีมีพฤติกรรมที่ดีอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย และมีความสุข

ด้วยเหตุนี้ การบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุบลรัตน์ จึงกำหนดให้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือเป็นการเน้นบทบาทของครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นอย่างเด่นชัดมากขึ้น คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเล่มนี้จัดทำขึ้นโดย คณะกรรมการการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบ ด้วยแบบฟอร์มระเบียบสนทนนักเรียน แบบคัดกรองนักเรียน รายบุคคล แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ เพื่อเป็นคู่มือแก่ครูที่ปรึกษาและผู้สนใจ ได้ศึกษาเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ป้องกันและปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่ง เอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาไม่มากนักน้อย ถ้าข้อความหรือเนื้อหาในเอกสารฉบับนี้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์อย่างไร คณะผู้จัดทำก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะกรรมการการบริหารงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุบลรัตน์ สังกัด สพพ.สป. เขต1

สารบัญ

คำนำ

หน้า

หลักการ และเหตุผล การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1
ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4
วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5
ประโยชน์และคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5
กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	6
การคัดกรองนักเรียน	6
การป้องกันและแก้ไขปัญหา	7
การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	7
การส่งต่อนักเรียน	8
แผนภูมิแสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	9
บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)	10
คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)	11
คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ)	11
บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)	12
ภาคผนวก	14
แบบประเมินสะสมนักเรียน	
แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน	
แบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล	

หลักการ และเหตุผล การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อม ที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และคนทำงานด้านเด็กจะใช้ความรักความปรารถนาดีอย่างมากมายเพียงใดก็ตามไม่อาจพิทักษ์ ปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังไว้ จากการประมวลสถิติข้อมูล สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้น หมกมุ่น และเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกมจน ไปสู่การประพฤติปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองและสังคม
2. นิยมประลองความเร็วโดยการแข่งรถมอเตอร์ไซด์ มีพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ ที่ผิดกฎหมาย เป็นนักซิ่งวัยใส และเป็นสก็อย (สาวน้อยซ้อนท้ายหนุ่มกับนักซิ่ง)
3. ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท จับกลุ่มรวมตัวกันสร้างความ บั่นป่วนในชุมชน ไปจนถึง การยกพวกตีกัน
4. มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เป็นพ่อแม่ตั้งแต่อายุน้อย มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันตนเอง ขาดความ รับผิดชอบ
5. เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย เริ่มจากการใช้บุหรี่ เหล้า ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟ และสารอันตรายที่แพร่ ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชน
6. ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ค่านิยมความเป็นไทย ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความ มีคุณธรรมนำใจ

นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม อาทิ ติดการพนัน นิยมเสี่ยงโชค การมั่วสุมในหอพัก ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทำร้ายรังแกกันเอง หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ นิยมบริโภค อาหารกรูบกรอบ อาหารที่ไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ เครียด ซึมเศร้า มองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจต่อปัญหาสังคม อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆดังนี้

1. ปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัว

ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้อง ปล่อยปละละเลย เรียนรู้การใช้ความรุนแรงจากสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองบีบบังคับ กดดัน และคาดหวังในตัวเด็กเกินกว่าความเป็นจริง ไม่มีบรรยากาศที่สร้างความรักความอบอุ่น ความสัมพันธ์สามัคคี เต็มใจในท่ามกลางความสับสน ไม่มีความหวัง ขาดการอบรมบ่มนิสัยและไม่มีจุดหมายปลายทางในชีวิต

2. ปัจจัยเสี่ยงจากโรงเรียน

โรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก เป็นบ่อเกิดของคุณงามความดี โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ของเด็กและเยาวชน ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และสังคมแต่โรงเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดความพร้อมที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่สมบูรณ์ตามความมุ่งหวังของสังคม จากการติดตามพบว่าโรงเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างจริงจัง ขาดการจัดการที่เหมาะสมต่อการพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครองและให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเท่าทัน ทั้งถึง ถูกต้องและเป็นธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญกฎระเบียบมากกว่าชีวิตจิตใจของนักเรียน พัฒนาผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงองค์รวม ตลอดจนการจัดการกลับปัญหาของนักเรียนโดยขาดการมีส่วนร่วม และยังเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

3. ปัจจัยเสี่ยงจากชุมชนและสังคม

ความล้มเหลวในชีวิตของเด็กและเยาวชน เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และต้นทุนทางความรู้สึกของผู้ปกครองอย่างประเมินค่าไม่ได้ สังคมไทยยังละเลยต่อการจัดระเบียบแบบแผนในชุมชน ชุมชนอ่อนแอ ขาดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในสังคมต่างคน ต่างอยู่ เอาหูไปนา เอาตาไปไร่ ปล่อยให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน ยอมรับการเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ไม่สร้างสรรค์ ละเลยต่อปัญหาของเด็กและเยาวชน ไม่ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของเด็กและเยาวชน มองเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาด้วยทัศนคติ และทำที่ที่ตอกย้ำซ้ำเติม

4. ปัจจัยเสี่ยงจากเพื่อน

เพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญในชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นธรรมชาติที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องมี แต่เพื่อนก็เป็นดาบสองคมที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยก้าวพลาด เช่น เพื่อนที่มีนิสัยเกเร เป็นอันธพาลเสเพล สำนะเลเทเมา การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางก้าวร้าวเสี่ยงภัย มั่วสุม เบี่ยงเบน หรือการได้รับแรงบีบคั้น กดดัน ช่มชู้ หรือการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น

5. ปัจจัยเสี่ยงจากบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียน

เด็กและเยาวชนแต่ละคนมีภาวะด้านพัฒนาการแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพภายในและภายนอกตาม สภาพความเป็นตัวตนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ไม่มีความ ตระหนักในคุณค่าความสำคัญของตนเอง ขาดทักษะในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ปฏิเสธค่านิยมหรือ ศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และความเครียดไม่ได้ รวมทั้งการมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ด้วยสภาพและปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนดังกล่าวถึงข้างต้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงเห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของ กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา ในอดีต จะเป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาได้ใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแวดล้อมไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเร็ว ร้อน แรง และร้าย ได้อย่างเท่ากัน ทัวถึง ถูกต้องและเป็นธรรมชาติกับเด็ก และเยาวชนทุกคน

ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทางด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนจนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคม

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในโรงเรียนที่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นทุกโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคมจึงควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ประโยชน์และคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรมจริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (AQ)
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้าน
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจัง ด้วยความเสียสละเอาใจใส่

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ไขปัญห
4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
5. การส่งต่อ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกันการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การส่งต่อนักเรียน

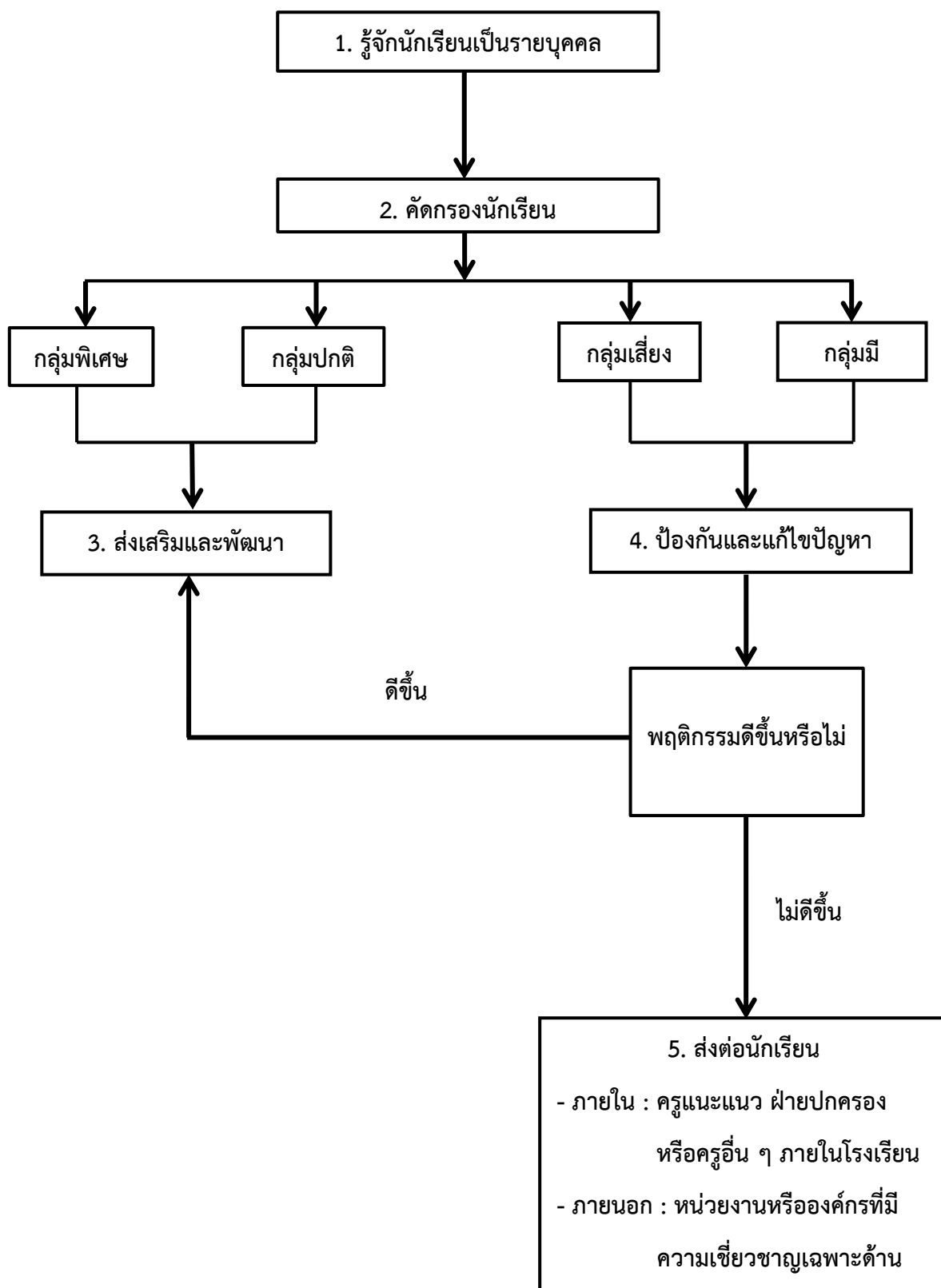
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นหากปล่อยให้เป็นบอบาพหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบคือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

โครงสร้างการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงต้องมีผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษา (จำนวน 2 คน)
- 1.3 เครือข่ายผู้ปกครอง (จำนวน 2 คน)
- 1.4 ผู้แทนจากเทศบาล (จำนวน 3 คน)
- 1.5 ผู้แทนฝ่ายปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน,กำนัน (จำนวน 2 คน)
- 1.6 ผู้แทนทางศาสนา (จำนวน 1 คน)
- 1.7 ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน (จำนวน 2 คน)
- 1.8 ผู้แทนครู (จำนวน 3 คน)
- 1.9 ผู้แทนตำรวจ (จำนวน 1 คน)
- 1.10 ผู้แทนสภานักเรียน (จำนวน 2 คน)

มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุน การขับเคลื่อนและผดุงรักษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร
- 3) เป็นผู้นำในการพัฒนิกผสาน บูรณาการภารกิจ โดยรวมของสถานศึกษา
- 4) ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน (ทีมทำ) และเครือข่ายการ

ดำเนินงานจากทุกภาคส่วนที่

- 5) นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการที่ผู้บริหารมอบหมายเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งและหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุกระดับ หัวหน้างาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล และหัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดทำเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาดำเนินงานและรับผิดชอบในการชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- 4) จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอเพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ)

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) ประกอบด้วยหัวหน้าระดับชั้น เป็นประธานกรรมการ มีคณะกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และครูแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง
- 2) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น
- 3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 5) ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอนและกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

1. หัวหน้าระดับ/รองหัวหน้าระดับ

- 1) ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
- 2) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดประชุมครูในระดับเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหากรณี (Case Conference)
- 5) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานประเมินผลระดับ ส่งผู้บริหารโดยผ่านทีม

ประสาน

2. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

- 1) ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน

การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองมีทักษะในการดำรงชีวิต

การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยาก ชับซ้อนทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

การส่งต่อนักเรียน กรณีมีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครองหรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา

- 2) พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
- 3) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณี
- 4) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งต่อหัวหน้าระดับ

3. ครูแนะแนว

1) นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งการคัดกรองจัดกลุ่มผู้เรียน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เช่น การใช้ระเบียบสะสม แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง

ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนวทางในการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและการพัฒนาผู้เรียน

2) ให้คำปรึกษา (Counseling) แก่ผู้เรียน (ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรืออยากต่อการช่วยเหลือ) ผู้ปกครอง และผู้ขอรับบริการทั่วไป

3) ประสาน (Co-ordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนว

5) ให้บริการต่าง ๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณี

7) ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น

8) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

4. ครูผู้สอนประจำวิชาและครูที่เกี่ยวข้อง

1) ศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง

2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา และให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ให้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบริการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4) ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอน ในด้านการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพทักษะการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

5) พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาและการแนะแนวและนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผล และรายงานส่งหัวหน้าระดับ

5. ผู้แทนนักเรียน

1. เรียนรู้และทำความเข้าใจกรอบแนวคิดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน
3. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
4. เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอย่างเต็มตามศักยภาพ

ภาคผนวก

ระเบียบสะสมนักเรียน
โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต1

คำชี้แจง

ให้นักเรียนกรอกข้อมูลส่วนตัว และ ✓ ในช่อง ☐ ให้ครบถ้วน สมบูรณ์ (ข้อมูลเหล่านี้จะเก็บไว้เป็นความลับ)

1. ประวัติส่วนตัวนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น/.....ชื่อเล่น.....
เลขประจำตัว.....โทรศัพท์.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
อาศัยอยู่กับ..... ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน ประมาณ.....กิโลเมตร
ความสามารถ(พิเศษ).....
เดินทางมาโรงเรียนโดย ☐ เดิน ☐ รถจักรยาน ☐ รถจักรยานยนต์ ☐ รถรับส่ง ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
ชื่อครูที่ปรึกษา1.....2.....
ชื่อบิดา.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
ชื่อมารดา.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
เป็นบุตรคนที่.....ในจำนวนพี่น้องร่วมสายโลหิต.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน
ประกอบอาชีพแล้ว.....คน อยู่ในความอุปการะของครอบครัว.....คน
สถานภาพบิดา มารดา ☐ อยู่ด้วยกัน ☐ แยกกันอยู่ ☐ หย่าร้างกัน ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
รายได้ของครอบครัว ☐ ตั้งแต่ 15,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป
☐ 5,001 - 15,000 บาทต่อเดือน
☐ น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
ผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเรียนให้ คือ.....เกี่ยวข้องเป็น.....
งานอดิเรกของข้าพเจ้า.....
หน้าที่รับผิดชอบภายในบ้านที่ทำนอกเหนือการเรียน คือ
1.....2.....

2. ด้านเกี่ยวกับสุขภาพ

น้ำหนัก.....กิโลกรัม ส่วนสูง.....ซม. โรคประจำตัว

โรคที่เคยเป็นเมื่อ ปี พ.ศ.การรักษา.....

ประวัติอุบัติเหตุ.....เมื่อ พ.ศ.สถานที่เข้ารับการรักษา.....

3. ด้านเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ข้าพเจ้ามีเงินใช้ จ่ายในการมาโรงเรียนประมาณวันละบาท

ข้าพเจ้ามีงานพิเศษทำ คือ.....รายได้เฉลี่ยวันละ.....บาท

ข้าพเจ้าคิดว่าค่าใช้จ่ายของข้าพเจ้า ☐ มากเกินไป ☐ พอดี ☐ ไม่พอใช้บางครั้ง ☐ น้อยเกินไป

4. ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และที่บ้าน

โรงเรียนของข้าพเจ้า	☐	น่าเรียนมาก	☐	น่าเรียนพอควร	☐	ไม่น่าเรียนเลย		
บรรยากาศในโรงเรียน	☐	อบอุ่นมาก	☐	อบอุ่นพอควร	☐	ห่างเหินกัน		
	☐	สามัคคีกัน	☐	ต่างคนต่างอยู่	☐	แยกกันหลายหมู่		
บรรยากาศของบ้านข้าพเจ้า	☐	อบอุ่นมาก	☐	อบอุ่นพอควร	☐	ห่างเหินกัน		
	☐	สามัคคีกัน	☐	ต่างคนต่างอยู่	☐	ไม่ลงรอยกันทั้งบ้าน	☐	เจ็บเหงาน่าเบื่อ

สิ่งที่ข้าพเจ้าอยากให้ครอบครัวของข้าพเจ้าปรับปรุง คือ

1.....2.....

5. ด้านเกี่ยวกับการเรียน

ปัจจุบันข้าพเจ้า	☐	เรียนไม่เข้าใจ	☐	เบื่อเรียนบางวิชา	☐	เรียนไม่ทันเพื่อน
	☐	อยากเลิกเรียน	☐	ต้องการให้เพื่อนช่วย	☐	ต้องการครูที่เข้าใจและเป็นพี่ที่ปรึกษาได้

สาเหตุของปัญหาทางการเรียน เพราะ

.....

.....

ผลการเรียนเฉลี่ย

ชั้น.....ปีการศึกษา.....		ชั้น.....ปีการศึกษา.....		ชั้น.....ปีการศึกษา.....	
เกรดเฉลี่ย.....		เกรดเฉลี่ย.....		เกรดเฉลี่ย.....	
ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
เกรดเฉลี่ย.....	เกรดเฉลี่ย.....	เกรดเฉลี่ย.....	เกรดเฉลี่ย.....	เกรดเฉลี่ย.....	เกรดเฉลี่ย.....

6. ด้านเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพ

ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิท คือ.....ชั้น.....

เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนข้าพเจ้ามักเป็น	☐	ผู้นำ	☐	ผู้ตาม	☐	ผู้นำบางโอกาสผู้ตามบางโอกาส
ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนได้	☐	ง่าย	☐	ค่อนข้างง่าย	☐	ยาก
เมื่อผู้ใหญ่ใช้งานข้าพเจ้ามักจะ	☐	ทำด้วยความกระตือรือร้น	☐	ทำเพราะเลี้ยงไม่ได้	☐	พยายามหลีกเลี่ยง
เมื่อมีกิจกรรมกลุ่ม ข้าพเจ้ามักจะ	☐	ทำงานมากกว่าเพื่อน	☐	ทำงานเท่ากับเพื่อน	☐	ทำงานน้อยกว่าเพื่อน

7. ด้านเกี่ยวกับสุขภาพจิตและค่านิยม

ข้าพเจ้ารู้สึกว้าโลกนี้ ☐ น่ายู่ ☐ ไม่น่ายู่

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเอง ☐ มีค่า ☐ ไม่มีค่า

ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่ดีควรมีลักษณะ.....

ข้าพเจ้าคิดว่าสังคมที่ดีควรมีลักษณะ.....

8. เป้าหมายของชีวิตในอนาคต

ข้าพเจ้าอยากประกอบอาชีพ.....เพราะ.....

9. ปัญหาที่ข้าพเจ้ากำลังประสบอยู่ในขณะนี้

9.1	☐	เรื่องครอบครัว	9.6	☐	เรื่องการวางตัวในสังคม
9.2	☐	เรื่องการเรียนรู้	9.7	☐	เรื่องการใช้เวลาว่าง
9.3	☐	เรื่องสุขภาพ	9.8	☐	เรื่องการเลือกอาชีพ
9.4	☐	เรื่องเศรษฐกิจ	9.9	☐	เรื่องการเลือกศึกษาต่อ
9.5	☐	เรื่องการคบเพื่อน	9.10	☐	เรื่องการปรับตัวเข้ากับครู-อาจารย์ในโรงเรียน

ถ้าต้องการความช่วยเหลือ / ปกึกษา ข้าพเจ้าต้องการความช่วยเหลือ / ปกึกษา จาก

☐	บิดา	☐	มารดา	☐	ครูแนะแนว	☐	ครูที่ปรึกษา	☐	เพื่อน	☐	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
--------------------------	------	--------------------------	-------	--------------------------	-----------	--------------------------	--------------	--------------------------	--------	--------------------------	------------------------

ลงชื่อ.....ผู้กรอกข้อมูล

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน
โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุบลรัตน์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต1

- ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี ชื่อเล่น..... เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
1. เยี่ยมบ้านนักเรียนวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ระหว่างเวลา.....น.
 2. ผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวข้อง.....อายุ.....ปี การศึกษา.....
 3. ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่..... หมู่ที่..... บ้าน..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 - สถานที่อยู่อาศัย ☐ ของตนเอง ☐ บ้านญาติ ☐ บ้านพัก/บ้านเช่า ☐ อื่นๆ ระบุ.....
 - สภาพภายในบ้าน ☐ สะอาด ☐ ไม่ค่อยสะอาด ☐ สกปรกไม่มีระเบียบ ☐ อื่นๆ.....
 4. สมาชิกครอบครัวนักเรียนมีทั้งหมด.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 พี่น้องที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกัน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 พี่น้องที่เกิดจากบิดากับมารดาอื่น.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 พี่น้องที่เกิดจากมารดากับบิดาอื่น.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 5. ความสัมพันธ์ของครอบครัว ☐ รักใคร่กันดี ☐ ขัดแย้งทะเลาะกันบางครั้ง ☐ ขัดแย้งทะเลาะกันบ่อยครั้ง
☐ ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบางครั้ง ☐ ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบ่อยครั้ง ☐ อื่นๆ ระบุ.....
 6. ปัจจุบันบิดามารดานักเรียน ☐ อยู่ด้วยกัน ☐ หย่าร้าง ☐ บิดาเสียชีวิต ☐ มารดาเสียชีวิต ☐ บิดามารดาเสียชีวิต
☐ บิดาสมรสใหม่ ☐ มารดาสมรสใหม่ ☐ บิดามารดาสมรสใหม่ ☐ อื่นๆ ระบุ.....
 7. นักเรียนอาศัยอยู่กับ ☐ ตามลำพัง ☐ บิดามารดา ☐ บิดา ☐ มารดา ☐ ญาติ เป็น..... ☐ อื่นๆระบุ.....
 8. นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดู ☐ ตามใจ ☐ ใช้เหตุผล ☐ ปล่อยปละละเลย ☐ เข้มงวดกวดขัน ☐ อื่นๆระบุ...
 9. อาชีพของผู้ปกครอง ☐ เกษตรกร ☐ ค้าขาย ☐ รับราชการ ☐ รับจ้าง ☐ อื่นๆระบุ.....
 10. รายได้ของครอบครัวต่อปี ☐ ไม่เกิน 40,000 บาท ☐ 40,001 – 99,999 บาท ☐ 100,000 บาทขึ้นไป
 11. รายได้กับรายจ่ายของครอบครัว ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอในบางครั้ง ☐ ขัดสน
 12. บุคคลในครอบครัวมีการใช้สารเสพติด ☐ ไม่มี ☐ มี เกี่ยวข้องเป็น.....กับนักเรียน
 ถ้ามี สารเสพติดที่ใช้คือ ☐ บุหรี่ ☐ สุรา ☐ ยาบ้า ☐ อื่นๆ ระบุ.....
 13. หน้าที่รับผิดชอบที่บ้าน ☐ ไม่มี ☐ ทำครั้งคราวคือ..... ☐ มี หน้าที่ประจำคือ.....
 14. นักเรียนมีงานพิเศษทำ ☐ ไม่มี ☐ มี ระบุ.....รายได้ต่อ ☐ วัน ☐ เดือน.....บาท
 15. นักเรียนมาโรงเรียน ☐ เดิน ☐ รถจักรยาน ☐ รถจักรยานยนต์ ☐ รถประจำทาง/รถประจำหมู่บ้าน
☐ อื่นๆ..... ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน.....กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง.....นาที

16. นักเรียนได้รับเงินมาโรงเรียนในแต่ละวัน ☐ ไม่ได้เลย ☐ ได้บางวันๆละ.....บาท ☐ ได้ทุกวันๆละ.....บาท
17. นักเรียนเข้านอนเวลา ☐ ก่อน 22.00 น. ☐ 22.00 - 24.00 น. ☐ หลัง 24.00 น.
18. นักเรียนตื่นนอนเวลา ☐ ก่อน 05.00 น. ☐ 05.00 - 06.00 น. ☐ หลัง 06.00 น.
19. นักเรียนนอนค้างคืนบ้านเพื่อน/คนอื่น ☐ ไม่เคย ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
20. นักเรียนเที่ยวกลางคืน ☐ ไม่เคย ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
21. นักเรียนดูโทรทัศน์ ☐ ไม่เคย ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
22. นักเรียนเล่นเกมส์ ☐ ไม่เคย ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
23. นักเรียนมีโทรศัพท์มือถือ ☐ ไม่มี ☐ มี การพูดโทรศัพท์มือถือ ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
24. นักเรียนเข้ากับเพื่อนได้ ☐ ง่าย ☐ ค่อนข้างง่าย ☐ ยาก
25. เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนนักเรียนมักจะ ☐ ผู้นำ ☐ ผู้ตาม ☐ ผู้นำบางโอกาสผู้ตามบางโอกาส
26. นักเรียนรู้สึกว่าการนี้ ☐ น่ายุ ☐ ไม่น่ายุ นักเรียนรู้สึกว่าการนี้ ☐ มีค่า ☐ ไม่มีค่า
27. ความต้องการของผู้ปกครองเมื่อเรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน ☐ ศึกษาต่อ ☐ ประกอบอาชีพ ระบุ.....
28. เมื่อโตขึ้นนักเรียนต้องการมีอาชีพ 1..... 2.....
29. นักเรียนทำการบ้าน / อ่านหนังสือ ☐ ไม่เคย ☐ ครั้งคราว ☐ บ่อยครั้ง ☐ ประจำ
30. การเรียนของนักเรียนในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ไม่มีปัญหา ☐ เรียนไม่เข้าใจ ☐ เบื่อเรียนบางวิชา
☐ อยากเลิกเรียน ☐ เรียนไม่ทันเพื่อน ☐ ต้องการให้เพื่อนช่วย ☐ ต้องการครูที่เข้าใจและเป็นที่ปรึกษาได้
 สาเหตุของปัญหาทางการเรียน คือ.....
31. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนมักจะ ☐ เก็บไว้คนเดียว ☐ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ☐ ปรึกษาเพื่อน
☐ ปรึกษาครู ☐ ปรึกษาบิดามารดา / ผู้ปกครอง ☐ อื่นๆ ระบุ

ลงชื่อนักเรียน ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล ลงชื่อ.....ผู้เยี่ยมบ้าน
 (.....) (.....) (.....)

แบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล
โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์ สังกัด สพ. สป. เขต1

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ด้านการเรียน

1.2 ระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

☐ ปกติ ☐ เสี่ยง ผลการเรียนเฉลี่ย 1.00 -1.50 () กลุ่มสาระภาษาไทย () กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ () กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ () กลุ่มสาระสังคมศึกษา () กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา () กลุ่มสาระศิลปะ () กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี () กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ () อ่านหนังสือไม่คล่อง () ขาดเรียนติดต่อกัน 5-10 วัน () อื่น ๆ	☐ มีปัญหา ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.00 () กลุ่มสาระภาษาไทย () กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ () กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ () กลุ่มสาระสังคมศึกษา () กลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา () กลุ่มสาระศิลปะ () กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี () กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ () อ่านหนังสือไม่ออก () เขียนไม่ถูกต้อง สะกดคำผิดแม้แต่คำง่าย ๆ () ขาดเรียนมากกว่า 10 วัน () อื่น ๆ

2. ด้านความสามารถพิเศษ

- ☐ มี คือ
- ☐ ไม่ชัดเจนในความสามารถด้าน.....

3. ด้านสุขภาพ

☐ กลุ่มปกติ () น้ำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์กับส่วนสูงหรืออายุ () เจ็บป่วยบ่อย ๆ () ร่างกายไม่แข็งแรง () ด้านสายตา สั้น/เอียง () ด้านการรับฟัง () อื่น ๆ คือ.....	☐ กลุ่มเสี่ยง () ป่วยเป็นโรคร้ายแรง/เรื้อรังหรือมีความพิการทางกาย () มีความบกพร่องทางการได้ยิน(หูหนวก) () ความบกพร่องทางการมองเห็น(ตาบอด) () ความเจ็บป่วยที่มีผลกระทบต่อการเรียน () บกพร่องทางด้านการพูด/ด้านภาษา () อื่น ๆ คือ.....	☐ กลุ่มมีปัญหา () มีความบกพร่องทางการได้ยิน(หูหนวก) () ความบกพร่องทางการมองเห็น(ตาบอด) () ความเจ็บป่วยที่มีผลกระทบต่อการเรียน () บกพร่องทางด้านการพูด/ด้านภาษา () อื่น ๆ คือ.....

4. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม (พิจารณาจากแบบประเมิน SDQ)

4.1 ด้านอารมณ์	☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
4.2 ด้านความประพฤติเกร	☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
4.3 ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง/สมาธิสั้น	☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
4.4 ด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับเพื่อน	☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
4.5 ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม	☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา

5. ด้านเศรษฐกิจ

☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
() บิดาหรือมารดาตกงาน	() รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	
() รายได้น้อย (5,000-10,000 บาท)	() บิดาและมารดาตกงาน	
() ใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย	() ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน	
() ได้เงินมาโรงเรียนต่ำกว่า 5 บาท/วัน	() มีภาระหนี้สินจำนวนมาก	
() อื่น ๆ คือ.....	() อื่น ๆ คือ.....	

6. ด้านการคุ้มครองนักเรียน

☐ กลุ่มปกติ	☐ กลุ่มเสี่ยง	☐ กลุ่มมีปัญหา
() บิดามารดาแยกทางกัน	() ไม่มีผู้ดูแล	
() หรือแต่งงานใหม่	() มีบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด/	
() มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบิดาหรือมารดา	() เล่นการพนัน	
() อาชีพผู้ปกครองเสี่ยงต่อกฎหมาย	() มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรค	
() มีพฤติกรรมส่อไปในทางชั่วสาว	() รุนแรง/เรื้อรัง	
() มีการใช้แอลกอฮอล์เป็นบางครั้ง	() มีความขัดแย้งและมีการใช้ความรุนแรง	
() มีการใช้สารเสพติดหรือเล่นการพนัน	() ในครอบครัว	
() ในครอบครัวเป็นบางครั้ง	() มีการล่วงละเมิดทางเพศ	
() ที่พักอยู่ในชุมชนแออัดหรือใกล้	() มีการมั่วสุมทางเพศ	
() แหล่งมั่วสุม	() ได้รับผลกระทบจากเอดส์	
() อื่น ๆ คือ.....	() อื่น ๆ คือ.....	

7. ด้านอื่น ๆ

เสี่ยง คือ

มีปัญหา คือ.....

สรุป นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่ม

☐ กลุ่มปกติ	ในด้านที่.....
☐ กลุ่มเสี่ยง	ในด้านที่.....
☐ กลุ่มมีปัญหา	ในด้านที่.....

